

HE 7/2011 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi alkolukon hyväksymisestä liikenteeseen annetun lain 5 §:n ja alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkolukon hyväksymisestä liikenteeseen annettua lakia. Myös muu kuin kansallisen akkreditointielimen akkreditoima tutkimuslaitos olisi nykyisestä poiketen oikeutettu antamaan alkolukosta vaatimustenmukaisuustodistuksen edellyttäen kuitenkin, että sillä olisi riittävä pätevyys. Lisäksi tutkimuslaitosten käyttä-

miltä alihankkijoilta edellytettäisiin akkreditointi vain niiden suorittamiin osatesteihin. Alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetun lain 11 §:n valtuussäännöksiin ehdotetaan myös pientä muutosta.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2011.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Eduskunta hyväksyi lain alkolukon hyväksymisestä liikenteeseen (1109/2010) joulukuussa 2010. Laki tulee voimaan elokuun alussa 2011. Hallituksen esitystä Eduskunnalle laeiksi alkolukon hyväksymisestä liikenteeseen ja alkolukon käytöstä koulu ja päivähoitokuljetuksissa (HE 74/2010) valmisteltaessa oli tarkoituksena, että alkolukkojen vaatimustenmukaisuustodistuksia antavia tutkimuslaitoksia koskevia vaatimuksia ei asetettaisi tarpeettoman tiukoiksi. Lain hyväksymisen jälkeen on ilmennyt, että tutkimuslaitoksia koskeva 5 § pudottaa luotettavia toimijoita markkinoilta pois. Lisäksi lain hyväksymisen jälkeen on todettu, että tutkimuslaitoksille on perusteltua mahdollistaa sellaisten alihankkijoiden käyttäminen, joiden akkreditointi kattaa niiden suorittamat osatestit, mutta ei välttämättä varsinaisia alkolukkojen testaamiseen käytettyjä testejä. Ehdotetut muutokset selventäisivät alkuperäisen esityksen tarkoitusta.

Ilman ehdotettua muutosta laki ei mahdollista esimerkiksi Drägerin alkolukkojen hyväksyntää koska Drägerin alkolukot on testattu lakisääteisessä Physikalisch-Technische Bundesanstaltissa (PTB), joka ei kuitenkaan ole Saksan kansallisen akkreditointiviranomaisen Deutsche Akkreditierungsstellen (DAkkS) akkreditoima. Toisaalta PTB on Organisation Internationale de Métrologie Légale (OIML) hyväksymä testausviranomainen. Suomessa Drägerin alkolukot ovat olleet käytössä jo kuusi vuotta alkolukolla valvotussa ajo-oikeudessa, johon Liikenteen turvallisuusvirasto edeltänyt Ajoneuvohallintokeskus hyväksyi ne vuonna 2005.

2 Ehdotetut muutokset

Esityksen tavoitteena on muuttaa alkolukon hyväksymisestä liikenteeseen annettua lakia siten, että tutkimuslaitoksia ja siten myös alkolukkoja ei tarpeettomasti rajattaisi pois markkinoilta. Tämä ei ollut tarkoitus alkuperäisessä hallituksen esityksessä. Lisäksi lakia

muutettaisiin siten, että tutkimuslaitosten käyttämille alihankkijoille riittäisi akkreditointi niiden suorittamiin osatesteihin. Lain 5 §:ssä säädetään tutkimuslaitoksista. Pykälän 1 ja 3 momentteja ehdotetaan muutettavaksi, mutta 2 ja 4 säilyisivät muuttumattomina.

Pykälän ensimmäisessä momentissa säädetään tutkimuslaitokselta edellytettävästä akkreditoinnista. Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikön tai muun vastaavan kansallisen akkreditointielimen akkreditoiman tutkimuslaitoksen lisäksi jatkossa myös muu vastaavan pätevyyden omaava tutkimuslaitos voisi antaa 2 §:ssä tarkoitetun vaatimustenmukaisuustodistuksen. Muulla vastaavalla kansallisen akkreditointielimen akkreditoinnilla tarkoitetaan EU-, ETA- tai muussa valtiossa sen kansallisen akkreditointijärjestelmän mukaisesti hyväksyttyä tutkimuslaitosta. Muulla vastaavan pätevyyden omaavalla tutkimuslaitoksella tarkoitetaan esimerkiksi Organisation Internationale de Métrologie Légale (OIML) hyväksymiä testausviranomaisia. OIML:n hyväksymien testausviranomaisten antamien vaatimustenmukaisuustodistusten hyväksymistä suositellaan myös CENELECin (European Committee for Electrotechnical Standardization) julkaisussa Alcohol interlocks. Test methods and performance requirements. Part 3: Guidance for decision makers, purchasers and users. Akkreditointiin sovelletaan vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteutamisesta annettua lakia (920/2005), jonka 6 §:n mukaan arviointielimen akkreditointiin sovelletaan yhdenmukaisia kansainvälisiä ja eurooppalaisia arviointiperusteita.

Pykälän 2 momenttia ei muutettaisi. Alkolukkojen testaamiseen käytettävien testien tulisi edelleen kuulua tutkimuslaitoksen akkreditoituun pätevyysalueeseen ja akkreditoinnissa tulisi soveltaa testaus- ja kalibrointilaboratorioiden pätevyysvaatimuksia koskevan standardin SFS-EN ISO/IEC 17025 voimassa olevaa versiota.

Vaatimustenmukaisuustodistusten luotettavuuden vuoksi pykälän 3 momentissa säädetäisiin jatkossakin tutkimuslaitoksen riippumattomuudesta ja toiminnan järjestämisestä. Tutkimuslaitoksen tulisi olla toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton alkolukon valmistajista ja maahantuojista. Sillä tulisi myös

olla toiminnan laajuuden kannalta riittävä vastuuvakuutus tai muu vastaava järjestely ja käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä sekä toiminnan edellyttämät järjestelmät, laitteet ja välineet. Tutkimuslaitoksen on pidettävä rekisteriä tekemistään arvioinneista, mittauksista, testeistä, laskelmista ja selvityksistä.

Pykälän 3 momenttia myös selvennettäisiin niin, että tutkimuslaitosten käyttämien alihankkijoiden akkreditointien ei tarvitse täyttää alkolukkostandardien vaatimuksia, vaan riittää, kun akkreditointi kattaa suoritettavat osatellit. Käytäntö on osoittanut, että osatesteihin käytettävät alihankkijat ovat luotettavia ja arvostettuja eurooppalaisia tutkimuslaitoksia, joilla on useiden vuosien testauskokemus omasta pätevyysalueestaan. Heidän tekemiensä osatestien laatu ja luotettavuus eivät edellytä, että heillä olisi akkreditointi oman pätevyysalueensa lisäksi myös varsinaisiin alkolukkotesteihin. Tutkimuslaitos vastaisi käyttämänsä laitoksen tai laitteiden tuloksista.

Tällä hetkellä, sekä kansallisten akkreditointiviranomaisten akkreditoimat (1) että OIML:n hyväksymät tutkimuslaitokset (6) mukaan lukien Euroopassa on seitsemän alkolukkojen arviointiin pätevoitynyttä tutkimuslaitosta. Lisäksi yhdellä tutkimuslaitoksella on akkreditointi lähes koko alkolukkostandardin mukaiseen testaamiseen. Muutamiin osatesteihin tämän tutkimuslaitoksen on edelleen käytettävä alihankkijoita.

Pykälän 4 momentti säilyisi muuttumattomana. Liikenteen turvallisuusviraston olisi varmistettava 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja tässä pykälässä säädettyjen edellytysten täyttyminen ennen alkolukon hyväksynnästä tehtävää päätöstä. Käytännössä 3 momentin vaatimusten täyttäminen ei tutkimuslaitoksille ole ongelma, koska 1 ja 2 momentissa edellytetty akkreditointi ja alkoholimittauksen erikoispätevyys asettavat erittäin tiukat edellytykset toiminnalle. Ennen päätöstä Liikenteen turvallisuusvirasto voi pyytää Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikön lausunnon. Tarkastuksen toimittamisessa Liikenteen turvallisuusvirastoon sovelletaan ajoneuvolain 49 §:n 2 momenttia, jonka perusteella virastolla on tarvittaessa oikeus päästä tutkimuslaitoksen muihin kuin koti-

rauhan piiriin kuuluviin tiloihin ja saada tarkastuksessa tarvittavia tietoja.

Alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetun lain (439/2008) 11 §:n valtuussäännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi mahdollisuudella säätää valtioneuvoston asetuksella myös vaatimustenmukaisuuden osoittamista.

3 Esityksen vaikutukset

Tutkimuslaitosten hyväksymisvaatimusten muutos varmistaisi alkolukkojen saatavuuden ja riittävän kilpailun markkinoilla lain voimaantulohetkellä, mikä myös auttaa pitämään kustannustason kohtuullisena. Muutoksella ei kuitenkaan vaarannettaisi alkolukkojen teknistä luotettavuutta, vaan Liikenteen turvallisuusviraston tehtävänä on varmistaa tutkimuslaitosten akkreditointien riittävyys. Lisäksi esitys mahdollistaisi tutkimuslaitoksille joustavamman alihankkijoiden käytön, mikä nopeuttaisi alkolukkojen testausta ja

mahdollisesti myös alentaisi kustannuksia. Muutoin esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa. Esitysluonnoksesta ei ole pyydetty lausuntoja, koska muutos on lähinnä teknisluontoinen ja sen vaikutukset ovat vähäisiä.

5 Voimaantulo

Laki alkolukon hyväksymisestä liikenteseen tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2011. Ehdotetut lait ovat tarkoitettu tulemaan voimaan samana päivänä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**alkolukon hyväksymisestä liikenteeseen annetun lain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkolukon hyväksymisestä liikenteeseen annetun lain (1109/2010) 5 § seuraavasti:

5 §

Tutkimuslaitos

Vain Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikön tai muun vastaavan kansallisen akkreditointielimen akkreditoima tutkimuslaitos tai muu tutkimuslaitos, jolla on vastaava pätevyys, voi antaa 2 §:ssä tarkoitetun vaatimustenmukaisuustodistuksen. Akkreditointiin sovelletaan vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annettua lakia (920/2005).

Edellä 1 momentissa tarkoitetun akkreditoinnin tulee kattaa alkolukkojen testaamiseen käytettävät testit, ja akkreditoinnissa tulee soveltaa testaus- ja kalibrointilaboratorioiden pätevyysvaatimuksia koskevaa standardia SFS-EN ISO/IEC 17025.

Tutkimuslaitoksen tulee olla toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton alkolukon valmistajista ja maahantuojista. Sillä tulee olla toiminnan laajuuden kannalta riittävä vastuuvakuutus tai muu vastaava järjestely ja käytössään riittävästi ammattitaitoista henki-

löstöä sekä toiminnan edellyttämät järjestelmät, laitteet ja välineet. Tutkimuslaitoksen on pidettävä rekisteriä tekemistään arvioinneista, mittauksista, testeistä, laskelmista ja selvityksistä. Tutkimuslaitos saa käyttää osatestien suorittamiseen ulkopuolista 1 momentin vaatimukset täyttävää laitosta tai sille kuuluvia mittaus- ja testilaitteita. Laitoksen akkreditoinnin tulee kattaa sen suorittamat osatestit ja akkreditoinnissa tulee soveltaa standardia SFS-EN ISO/IEC 17025. Tutkimuslaitos vastaa käyttämänsä laitoksen tai laitteiden tuloksista.

Liikenteen turvallisuusviraston on varmistettava 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja tässä pykälässä säädettyjen edellytysten täyttyminen ennen alkolukon hyväksynnästä tehtävää päätöstä. Tässä tehtävässä Liikenteen turvallisuusvirastoon sovelletaan, mitä ajoneuvolain 49 §:n 2 momentissa tyyppihyväksyntäviranomaisesta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____ .

2.

Laki**alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetun lain (439/2008) 11 § seuraavasti:

11 § <i>Tarkemmat säännökset</i>	minnasta, asennuksesta sekä käyttötietojen purkamisesta ja niiden ilmoittamisesta poliisille annetaan valtioneuvoston asetuksella.
-------------------------------------	---

Tarkemmat säännökset alkolukolle asetetuista teknisistä vaatimuksista, vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, alkolukon toi-	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .
--	---

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenneministeri *Anu Vehviläinen*

1.

Laki**alkolukon hyväksymisestä liikenteeseen annetun lain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkolukon hyväksymisestä liikenteeseen annetun lain (1109/2010) 5 § seuraavasti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Tutkimuslaitos

Tutkimuslaitos

Vain Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikön tai muun vastaavan kansallisen akkreditointielimen akkreditoima tutkimuslaitos voi antaa 2 §:ssä tarkoitetun vaatimustenmukaisuustodistuksen. Akkreditointiin sovelletaan vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annettua lakia (920/2005).

Vain Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikön tai muun vastaavan kansallisen akkreditointielimen akkreditoima tutkimuslaitos tai muu tutkimuslaitos, jolla on vastaava pätevyys, voi antaa 2 §:ssä tarkoitetun vaatimustenmukaisuustodistuksen. Akkreditointiin sovelletaan vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annettua lakia (920/2005).

Edellä 1 momentissa tarkoitetun akkreditoinnin tulee kattaa alkolukkojen testaamiseen käytettävät testit, ja akkreditoinnissa tulee soveltaa testaus- ja kalibrointilaboratorioiden pätevyysvaatimuksia koskevaa standardia SFS-EN ISO/IEC 17025.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun akkreditoinnin tulee kattaa alkolukkojen testaamiseen käytettävät testit, ja akkreditoinnissa tulee soveltaa testaus- ja kalibrointilaboratorioiden pätevyysvaatimuksia koskevaa standardia SFS-EN ISO/IEC 17025.

Tutkimuslaitoksen tulee olla toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton alkolukon valmistajista ja maahantuojista. Sillä tulee olla toiminnan laajuuden kannalta riittävä vastuuvakuutus tai muu vastaava järjestely ja käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä sekä toiminnan edellyttämät järjestelmät, laitteet ja välineet. Tutkimuslaitoksen on pidettävä rekisteriä tekemistään arvioinneista, mittauksista, testeistä, laskelmista ja selvityksistä. Tutkimuslaitos saa käyttää osatestien suorittamiseen ulkopuolista 1 momentin vaatimukset täyttävää laitosta tai sille kuuluvia mittaus- ja testilaitteita. Tutkimuslaitos vastaa käyttämänsä laitoksen tai laitteiden tuloksista.

Tutkimuslaitoksen tulee olla toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton alkolukon valmistajista ja maahantuojista. Sillä tulee olla toiminnan laajuuden kannalta riittävä vastuuvakuutus tai muu vastaava järjestely ja käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä sekä toiminnan edellyttämät järjestelmät, laitteet ja välineet. Tutkimuslaitoksen on pidettävä rekisteriä tekemistään arvioinneista, mittauksista, testeistä, laskelmista ja selvityksistä. Tutkimuslaitos saa käyttää osatestien suorittamiseen ulkopuolista 1 momentin vaatimukset täyttävää laitosta tai sille kuuluvia mittaus- ja testilaitteita. *Laitoksen akkreditoinnin tulee kattaa sen suorittamat osatestit ja akkreditoinnissa tulee soveltaa standardia SFS-EN ISO/IEC 17025.* Tutkimuslaitos

Liikenteen turvallisuusviraston on varmistettava 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja tässä pykälässä säädettyjen edellytysten täyttyminen ennen alkolukon hyväksynnästä tehtävää päätöstä. Tässä tehtävässä Liikenteen turvallisuusvirastoon sovelletaan, mitä ajoneuvolain 49 §:n 2 momentissa tyyppihyväksyntäviranomaisesta säädetään.

vastaa käyttämänsä laitoksen tai laitteiden tuloksista.

Liikenteen turvallisuusviraston on varmistettava 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja tässä pykälässä säädettyjen edellytysten täyttyminen ennen alkolukon hyväksynnästä tehtävää päätöstä. Tässä tehtävässä Liikenteen turvallisuusvirastoon sovelletaan, mitä ajoneuvolain 49 §:n 2 momentissa tyyppihyväksyntäviranomaisesta säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____ .*

2.

Laki**alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetun lain (439/2008) 11 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset *alkolukon teknisistä ominaisuuksista, toiminnasta, asennuksesta sekä käyttötietojen purkamisesta ja niiden ilmoittamisesta poliisille* annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat säännökset *alkolukolle asetetuista teknisistä vaatimuksista, vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, alkolukon toiminnasta, asennuksesta sekä käyttötietojen purkamisesta ja niiden ilmoittamisesta poliisille* annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____ .